

2001 YILI OCAK AYI

ÖDEMELER DENGESİ GELİŞMELERİ

Ödemeler Dengesi Gelişmelerine ilişkin ayrıntılı tablolar, <http://www.tcmb.gov.tr> internet adresinde, “[Yayınlar/Sürekli Yayınlar/Türkiye’nin Ödemeler Dengesi İstatistikleri](#)” başlıkları altında yer almaktadır.

2001 yılı Ocak ayı ödemeler dengesi gelişmelerine ilişkin başlıca hususlar aşağıda sunulmaktadır:

A- CARI İŞLEMLER

Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında, 2001 yılı Ocak ayında dış ticaret açığı % 75,7 oranında genişleyerek 1.471 milyon ABD doları olmuştur. Bu gelişmenin ardındaki başlıca neden;

- ihracat gelirlerinin % 2,2,
- bavul ticaretinin % 23,5 artmasına karşın,
- ithalat harcamalarının (CIF) % 23 oranında artmasıdır.

Diğer taraftan, 2001 yılı Ocak ayında, diğer mal ve hizmetler ile karşılıksız transferlerden elde edilen net gelirler % 23,9 oranında artarak 875 milyon ABD doları olmuştur.

Böylelikle, 2000 yılı Ocak ayında 131 milyon ABD doları açık veren cari işlemler dengesi, 2001 yılı Ocak ayında 596 milyon ABD doları açık ile sonuçlanmıştır.

1- Dış Ticaret

2000 yılı Ocak ayında, 170 milyon ABD doları tutarında **bavul ticareti** gelirin de ilave edilmesiyle 2.355 milyon ABD doları olarak gerçekleşen **ihracat (FOB)** gelirleri, 2001 yılı Ocak ayında 210 milyon ABD doları tutarındaki **bavul ticaretinin** katkısı ile 2.440 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılı Ocak ayında 98 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dikkate alındığında, **ithalat (FOB)** harcamaları 3.192 milyon ABD dolarına ulaşırken, 2001 yılı Ocak ayında, 117 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dahil olmak üzere, **ithalat (FOB)** harcamaları 3.911 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 2000 yılı Ocak ayında 837 milyon ABD doları olan **dış ticaret açığı**, 2001 yılı Ocak ayında % 75,7 oranında artışla 1.471 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(Milyon ABD doları)	Ocak 2000	Ocak 2001	% Değişim
İhracat FOB	2.355	2.440	3,6
Bavul ticareti	170	210	23,5
İthalat FOB	-3.192	-3.911	22,5

Altın ithalatı	-98	-117	19,4
Dış Ticaret Açığı	-837	-1.471	75,7

2-Diğer Mal ve Hizmet Gelir ve Giderleri ile Karşılıksız Transferler

Diğer mal ve hizmet gelirleri ana başlığı altında yer alan **turizm gelirleri**, bir önceki yılın aynı ayına göre % 14,3 oranında artarak 248 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. **Faiz gelirleri** söz konusu aylar itibariyle % 68,9 oranında artarak 250 milyon ABD doları olmuştur. **Diğer mal ve hizmet gelirleri** ise bir önceki yılın aynı ayına göre % 8,3 oranında artışla 927 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan **diğer mal ve hizmet giderleri** incelendiğinde; **turizm giderlerinin** % 5,4, **faiz giderlerinin** % 77,1 oranında artmasına karşın, **diğer mal ve hizmet giderleri** % 28,5 oranında azalmış ve sonuç olarak bu kalemler sırasıyla 117, 503 ve 421 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2001 yılı Ocak ayında, **karşılıksız transferler** kalemi içerisinde yer alan işçi gelirleri % 0,2 oranında artarak, 419 milyon ABD dolarına çıkmıştır.

B- SERMAYE HAREKETLERİ

2001 yılı Ocak ayında **sermaye hareketlerindeki (rezerv hariç)** gelişmeler aşağıda özetlenmiştir:

Doğrudan yatırım işlemlerinde, yurtdışında yerleşik kişilerin yurtiçinde yaptıkları net yatırım bir önceki yılın aynı ayına göre 161 milyon ABD doları azalarak 274 milyon ABD doları olarak gerçekleşirken; yurtiçinde yerleşik kişilerin yurtdışında yaptıkları net yatırım 275 milyon ABD doları azalarak 222 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Sonuç itibariyle, **doğrudan yatırımlar** net 52 milyon ABD doları giriş göstermiştir.

Portföy yatırımları kalemine ilişkin gelişmeler incelendiğinde; uluslararası sermaye piyasalarından, 2000 yılı Ocak ayında 1.500 milyon ABD doları tutarında **tahvil ihracı yoluyla net borçlanma gerçekleştirilirken**, 2001 yılı Ocak ayında tahvil ihracı yoluyla borçlanma **gerçekleştirilmemiştir**.

Diğer taraftan, **menkul kıymet yatırımlarında** yurtiçinde yerleşiklerin yurtdışında menkul değer alım-satımlarının, söz konusu aylar itibariyle sırasıyla 437 milyon ABD doları **net** alım ve 156 milyon ABD doları **net** satımla sonuçlandığı gözlenmiştir.

Buna karşın, yurtdışında yerleşiklerin net menkul değer alım-satımlarının, aynı aylarda sırasıyla 89 milyon ABD doları net satım ve 1.019 milyon ABD doları net alım gösterdiği gözlenmektedir.

Sonuç olarak, **portföy yatırımları**, 2000 yılı Ocak ayında 974 milyon ABD doları, 2001 yılı Ocak ayında ise 1.175 milyon ABD doları tutarında net girişle sonuçlanmıştır.

Uzun vadeli sermaye hareketlerinde 2000 yılı Ocak ayında 30 milyon ABD doları net giriş gerçekleşirken, 2001 yılı Ocak ayında 120 milyon ABD doları net çıkış gerçekleşmiştir.

Bu başlık altında yer alan kalemlerden; **Uzun vadeli döviz kredisi kullanımları** 1.009 milyon ABD dolarından 799 milyon ABD doları düzeyine inmiş olup, söz konusu azalış, diğer sektörlerin borçlanmasındaki 29 milyon ABD dolarlık artışa karşın, genel hükümetin

borçlanmasındaki 220 milyon ABD dolarlık azalış ile bankaların borçlanmasındaki 19 milyon ABD dolarlık azalıştan kaynaklanmıştır.

Anapara geri ödemeleri 2001 yılı Ocak ayında 1.034 milyon ABD dolarından 876 milyon ABD dolarına düşmüştür.

Kredi mektuplu döviz tevdiat hesaplarında, 2000 yılı Ocak ayında 55 milyon ABD doları artış gözlenirken, 2001 yılı Ocak ayında 43 milyon ABD doları azalış gözlenmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-varlıklar bölümünün, **verilen krediler** kaleminde 2000 yılı Ocak ayında 7 milyon ABD doları tutarında yurtdışına kredi açılırken, 2001 yılı Ocak ayında bu tutar 37 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. **Bankaların yurtdışı muhabirleri nezdindeki döviz mevcutları** kaleminde, sırasıyla, 574 milyon ABD doları ve 1.902 milyon ABD doları azalış gözlenmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-yükümlülükler toplam olarak incelendiğinde, 2000 yılı Ocak ayında 5 milyon ABD doları azalış olurken, 2001 yılı Ocak ayında 68 milyon ABD doları artış gözlenmiştir. Bunun içerisinde, **Bankalarca sağlanan krediler** kaleminde 2000 yılı Ocak ayında net 513 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşirken, 2001 yılı Ocak ayında 258 milyon ABD doları kullanım gerçekleşmiştir.

Diğer sektörlere ait **Ticari krediler** kaleminde 2000 yılı Ocak ayında net 126 milyon ABD doları, 2001 yılı Ocak ayında ise net 257 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşmiş; **Nakit döviz kredilerinde** 2000 yılı Ocak ayında net 25 milyon ABD doları, 2001 yılı Ocak ayında ise net 32 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, **kısa vadeli yükümlülükler** kapsamında yer alan **sağlanan krediler** kalemi, sırasıyla 664 milyon ABD doları ve 31 milyon ABD doları net geri ödeme göstermiştir.

Mevduat hesapları, 2000 yılı Ocak ayında 659 milyon ABD doları artış gösterirken; 2001 yılı Ocak ayında, özellikle, yurtdışında yerleşik bankaların bankalar nezdindeki hesaplarında gözlenen artışa bağlı olarak 99 milyon ABD doları tutarında artış göstermiştir.

C- REZERV HAREKETLERİ

Resmi rezervler 2000 yılı Ocak ayında 68 milyon ABD doları azalırken, 2001 yılı Ocak ayında 2.658 milyon ABD doları artmıştır.